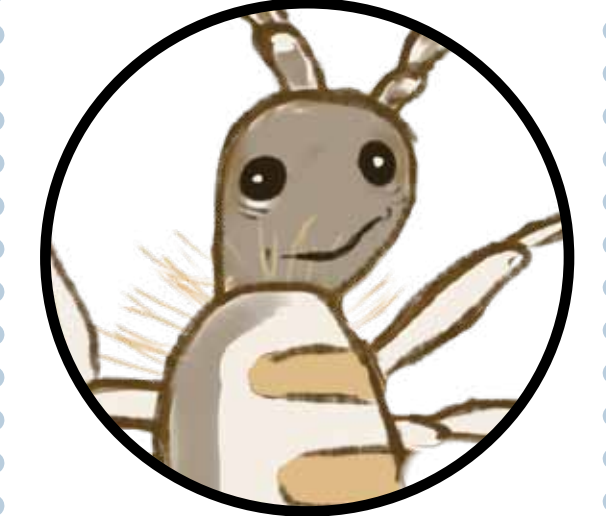


Hraniční řeka

aneb Historie území na hranici Slezska a Moravy

Naučná stezka



Velká kotlina

Údolím z Velké kotliny stéká říčka Moravice. Dnes podél ní vedou dvě cesty do hor, po každém břehu jedna. Možná je to proto, že v minulosti hrála významnou úlohu v historii zemí koruny české jako hraniční řeka. Tvořila část přírodní hranice mezi Moravou a Slezskem a zároveň také hranici mezi Bruntálským a Janovickým panstvím. Svůj význam jako zemská moravsko-slezská hranice měla až do 1. prosince roku 1928, kdy po sloučení Slezska a Moravy do země Moravskoslezské přestala úředně existovat.

Od těžby rud k turistice

Historie tohoto území je úzce svázána s těžbou rud, která byla příčinou vzniku obce Malá Morávka a dříve samostatného Karlova.

Rudy se dolovaly v okolí Bělokamenného potoka a říčky Moravice. Nové hutě a hamry vznikly přímo u zdrojů surovin – železné rudy, dřeva a vody. Koncem 16. století tak vznikla Malá Morávka, z té doby pocházejí první písemné zmínky o obci i těžbě rud. V Malé Morávce se mimo jiné vyráběly zbraně, odlévala se zde například i děla. Odkazem na tuto dobu je dělo s hromadou deseti stříbrných dělových koulí ve znaku obce.

S rozvojem hutnictví v území a rostoucí spotřebou dřevěného uhlí je spojen i vznik Karlova. Za ten je považován rok 1680, kdy zde byla postavena pila a navazující obytné budovy.

Úpadek hutnictví v území začal v polovině 19. století. Ve 20. století postupně zaniklo docela. Celé území se díky své horské poloze a jedinečné přírodě stalo významnou turistickou a rekreační oblastí.

Kudy vedla hranice

Hranice Moravy a Slezska Hrubým Jeseníkem procházela od Ramzovského sedla, odkud vedla po hlavním hřebeni přes Šerák, Keprník a Červenou horu do Červenohorského sedla, odtud na Velký Jezerník, Praděd a na Vysokou holi. Zde dodnes stojí hraniční kámen tří panství, Bruntálského ležícího ve Slezsku, Janovického a Loučenského na Moravě. Poté sestoupila k prameni řeky Moravice a tokem pokračovala až k obci Dolní Moravice, kde proti ústí Jeleního potoka Moravicí opouštěla.

Boundary river, or The History of the borderland between Silesia and Moravia

The Moravice river, which flows along the valley from Velká kotlina, formed a part of the natural border between Moravia and Silesia. Mining for ores resulted in the formation of the villages of Malá Morávka and Karlova. The metallurgy industry here began to decline in the mid-19th century, eventually ceasing completely in the 20th century. Thanks to its mountainous location and unique countryside, the land here has become an important region for tourism and recreation.

Der Grenzfluss oder Die Vergangenheit des Gebietes an der Grenze von Schlesien und Mähren.

Durch das Tal des Naturgebiets Velká Kotlina fließt der Bach Moravice hinab, der in der Vergangenheit einen Teil der natürlichen Grenze zwischen Mähren und Schlesien bildete. Der Erzabbau war in der Vergangenheit die Ursache für die Entstehung der Gemeinden Malá Morávka und Karlova. Der Rückgang des Hüttenwesens in der Region begann in der Mitte des 19. Jahrhunderts. Im 20. Jahrhundert erlosch es nach und nach vollständig. Die Region ist dank ihrer bergigen Lage und ihrer einzigartigen Natur zu einem bedeutenden Touristen- und Erholungsgebiet geworden.

Rzeka graniczna albo Historia obszaru na granicy Śląska i Moraw

Dolina z Wielkiej Kotliny płynie mała rzeka Moravice, która kiedyś tworzyła część naturalnej granicy między Morawami a Śląskiem. W związku z wydobywaniem rudy powstały ośrodki: Malá Morávka i Karlova. Upadek przemysłu hutniczego na tych terenach rozpoczął się w połowie XIX wieku a w kolejnym stuleciu stopniowo zanikł. Dzięki swojemu górskiemu usytuowaniu oraz nietuzinkowej przyrodzie miejsce to stało się bardzo popularnym obszarem turystycznym i rekreacyjnym.

Víte, že v okolí Malé Morávky a Karlova se nachází více než 100 starých dolů?

Víte, že podzemí zdejších bývalých dolů je nejvýznamnějším zimovištěm netopýřů v uměle vytvořených prostorách v ČR?

Naučná stezka byla vybudována v rámci projektu „Jednotný informační a komunikační systém ochrany přírody v NUTS II Moravskoslezsko“. Projekt je realizován s příspěvkem finančního nástroje Evropské unie LIFE+. Spolufinancováno Moravskoslezským krajem. Vydal Spolek Přátelé Věžeňky ve spolupráci se Správou CHKO Jeseníky a ACTAEA – společnost pro přírodu a krajinu. Více informací najdete na www.jeseniky.ochranaprirody.cz.

Texty: Kateřina Kočí, Martin Kočí, Jindřich Chlapík, Miroslav Zeidler / Technická spolupráce: Jan Halfar, Marek Banaš, Leo Bureš
Foto: Martin Kočí, Leo Bureš, Petr Šaj, archiv Správa CHKO Jeseníky a Actaea / Design: samesco ryklová, Roztov pod Radhoštěm / Tisk: Velkoplošný tisk

